

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.5>

MAPA DROGOWA WDROŻENIA STANDARDU ZAWODOWEGO “WYCHOWAWCA PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO”

Olha Kosenchuk

*kandydat nauk pedagogicznych, docent,
kierownik Wydziału Edukacji Przedszkolnej Instytucji Państwowej “Ukraiński Instytut Rozwoju Edukacji”
(Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-1733-5937
kosenchuk@ukr.net*

Olha Stiahunova

*kandydat nauk pedagogicznych, metodyk Wydziału Edukacji Przedszkolnej Instytucji Państwowej
“Ukraiński Instytut Rozwoju Edukacji” (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-7374-9686
styagunova@gmail.com*

Adnotacja. Artykuł poświęcono problemowi wdrożenia standardu zawodowego “wychowawca placówki edukacji przedszkolnej”.

Autorzy przeanalizowali obecny stan problemu, przeanalizowali aktualne dokumenty regulacyjne; scharakteryzowano aparat pojęciowy badanej problematyki; skupiono się na opracowaniu mapy drogowej implementacji standardu zawodowego w wychowawca placówki edukacji przedszkolnej”.

Zaprojektowano elementy mapy drogowej, nakreślono główne ścieżki i kierunki wdrożenia standardu zawodowego w działalność praktyczną na różnych lokalnych poziomach edukacji: państwowym, regionalnym, terytorialnym, lokalnym (placówka edukacji przedszkolnej) na poziomie osobistym. Koncentruje się na projektowaniu indywidualnej trajektorii rozwoju zawodowego.

Przedstawiono pięć priorytetowych obszarów działalności, scharakteryzowano niezbędne warunki na określonym poziomie lokalnym, nakreślono ich zawartość i elementy strukturalne. Wszystkie priorytetowe obszary działalności są ze sobą powiązane, tworzą jeden kompleksowy system, tworząc ciągły proces.

Przewidywane są skuteczne rozwiązania, zgodnie z implementacją standardu zawodowego “Wychowawca placówki edukacji przedszkolnej”.

Uzasadnione są podejścia do podnoszenia kwalifikacji pracowników pedagogicznych w procesie wdrażania standardu zawodowego “Wychowawca placówki edukacji przedszkolnej”.

Słowa kluczowe: edukacja przedszkolna; placówki wychowania przedszkolnego; standard zawodowy “Wychowawca placówki edukacji przedszkolnej”, Mapa Drogowa, wdrożenie, rozwój zawodowy.

ROADMAP FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PROFESSIONAL STANDARD «EDUCATOR OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION»

Olha Kosenchuk

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Preschool Education
State Institution “Ukrainian Institute for Education Development” (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-1733-5937
kosenchuk@ukr.net*

Olha Stiahunova

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Methodologist of the Preschool Education Department
State Institution “Ukrainian Institute for Education Development” (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-7374-9686
styagunova@gmail.com*

Abstracts. The article is devoted to the problem of implementation of the professional standard «Preschool Educator».

The authors analyze the current state of the problem, analyze the current regulatory documents; characterize the conceptual framework of the studied issues; focus on the development of a roadmap for the implementation of the professional standard “Preschool educator”.

The components of the roadmap are designed, the main ways and directions of implementation of the Professional Standard in practice at different local levels of education are outlined: state, regional, local, local (preschool education institution) at the personal level. Attention is focused on designing an individual professional development trajectory.

Five priority areas of activity are presented, the necessary conditions at a particular local level are characterized, their content and structural elements are outlined. All priority areas of activity are interconnected, forming a single end-to-end system, creating a continuous process.

Effective solutions for the implementation of the professional standard «Preschool teacher» are predicted.

The approaches to the professional development of pedagogical workers in the process of implementing the professional standard «Preschool teacher» are substantiated.

Key words: preschool education; preschool education institutions; professional standard «Preschool teacher», roadmap, implementation, professional development.

ДОРОЖНЯ КАРТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ «ВИХОВАТЕЛЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»

Ольга Косенчук

кандидат педагогічних наук, доцент,

начальник відділу дошкільної освіти Державної установи «Український інститут розвитку освіти»

(Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-1733-5937

kosenchuk@ukr.net

Ольга Стягунова

кандидат педагогічних наук, методист відділу дошкільної освіти

Державної установи «Український інститут розвитку освіти» (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-7374-9686

styagunova@gmail.com

Анотація. Статтю присвячено проблемі імплементації професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти».

Авторами проаналізовано сучасний стан проблеми, проведено аналіз чинних нормативних документів; охарактеризовано понятійний апарат досліджуваної проблематики; акцентовано увагу на розробці дорожньої карти імплементації професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти».

Спроектвані компоненти дорожньої карти, окреслені основні шляхи та напрями імплементації Професійного стандарту в практичну діяльність на різних локальних рівнях освіти: державному, регіональному, місцевому, локальному (заклад дошкільної освіти) на особистісному рівні. Акцентовано увагу на проектуванні індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Представлено п'ять пріоритетних сфер діяльності, охарактеризовані необхідні умови на певному локальному рівні, окреслено їх зміст та структурні елементи. Всі пріоритетні сфери діяльності взаємопов'язані між собою, становлять єдину наскрізну систему, створюючи безперервний процес.

Спрогнозовано ефективні рішення, щодо імплементації професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти».

Обґрунтовано підходи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників у процесі імплементації професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти».

Ключові слова: дошкільна освіта; заклади дошкільної освіти; професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти», дорожня карта, імплементація, професійний розвиток.

Вступ. Одне з головних завдань сучасної дошкільної освіти – підвищення її якості та доступності. Вирішення цього завдання безпосередньо вирішують кадри, оскільки рівень і характер досягнень дитини залежать, перш за все, від професійної компетентності педагога, його вміння працювати над собою, постійно вдосконалюватися професійно.

Змінюється світ, змінюються діти, і це, у свою чергу, висуває нові вимоги до кваліфікації педагога. Сьогоднішній соціальний запит суспільства - компетентний педагог, всебічно підготовлений, який є прикладом людяності, порядності, володіє педагогічною майстерністю. Саме це зумовило оновлення Професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» (далі – Професійний стандарт). Імплементація Професійного стандарту передбачає вироблення загального підходу до розуміння того, які професійні функції має виконувати вихователь, та якими професійними компетенціями, знаннями, уміннями і навичками він має володіти для їх якісного виконання: зміна підходів в межах Закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО); зміна підходів в межах різних соціальних інституцій (Косенчук, 2022: 105).

Основні завдання, що вирішуються в процесі імплементації Професійного стандарту в практичну діяльність: встановлення єдиних вимог до професійних компетентностей вихователя ЗДО; оновлення змісту фахової підготовки та підвищення кваліфікації; надання допомоги вихователям щодо визначення й об'єктивної

оцінки рівня професійних знань умінь і навичок; підвищення відповідальності вихователя за власні професійні здобутки, як мотивація на постійний професійний розвиток.

Основна частина. Суттєвий інтерес для даного дослідження становлять праці, які присвячено проблемам професійного розвитку педагогів дошкільної галузі (Богуш А., Гавриш Н., Зеєр Е., Лесіна Т., Мартинець Л., Мітіної Л., Косенчук О., Піроженко Т., Стягунова О., Хрипун В. та ін.), впровадження професійних стандартів до змістового наповнення освітніх програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників у закладах післядипломної педагогічної освіти (Т. Корнілова), формування індивідуальної професійної траєкторії педагога з урахуванням вимог професійних стандартів (Когут У., Сікора О., Вдовичин Т.), імплементації професійних стандартів в практичну діяльність вчителя (Авшенюк Н., Андрощук І., Гриневич Л., Івашнова С., Ліннік О.). Проте проблема імплементації професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» досі не розглядалася і становить певний науковий інтерес.

Мета статті полягає в окресленні та характеристиці основних шляхів та напрямів імплементації Професійного стандарту в практичну діяльність на різних локальних рівнях освіти – державному, регіональному, місцевому, на рівні ЗДО та на особистісному рівні.

Результати та їх обговорення. Професійний стандарт розроблено відповідно до законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» та затверджено наказом Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755–21. Це уніфікований комплекс професійних характеристик, який визначає вимоги до загальних та професійних компетентностей вихователя ЗДО, що є основою для формування професійних кваліфікацій та виконання трудових функцій.

Професійний стандарт є інструментом для систематизації знань, умінь і навичок, створення посадових інструкцій, підготовки фахівців, само- та оцінювання діяльності вихователів ЗДО, підвищення кваліфікації та професійного розвитку (Наказ Мінекономіки України від 19.10.2021 № 755-21). Дорожня карта імплементації Професійного стандарту (далі – Дорожня карта) – координаційний документ, який має зосередитися на напрямках та шляхах впровадження Професійного стандарту в практичну діяльність.

Структура Дорожньої карти. Для забезпечення стратегічної спрямованості імплементації Професійного стандарту та більшої участі профільних інституцій у структурі Дорожньої карти нами було визначено п'ять компонентів – пріоритетних сфер діяльності, які окреслюють необхідні умови певного локального рівня для ефективної імплементації Професійного стандарту. Всі пріоритетні сфери взаємопов'язані між собою, становлять єдину систему, продовжують і доповнюють одна одну, створюючи безперервний процес:

– *пріоритетна сфера діяльності/умови імплементації Професійного стандарту на державному рівні:* законодавча та інформаційна підтримка впровадження Професійного стандарту в освітню практику, створення умов для реалізації вимог Професійного стандарту на державному рівні;

– *пріоритетна сфера діяльності/умови імплементації Професійного стандарту на регіональному рівні:* інтеграція змісту Професійного стандарту в освітні програми професійної підготовки, навчання, підвищення кваліфікації та неформальної освіти;

– *пріоритетна сфера діяльності/умови імплементації Професійного стандарту на місцевому рівні:* організаційно-методичний супровід та передбачена законодавством підтримка підвищення професійного рівня вихователів з метою більш ефективної реалізації трудових функцій відповідно Професійного стандарту;

– *пріоритетна сфера діяльності/умови імплементації Професійного стандарту на локальному рівні:* розширення й підтримка прав і можливостей вихователів щодо професійної діяльності та розвитку відповідно Професійного стандарту;

– *пріоритетна сфера діяльності/умови імплементації Професійного стандарту на особистісному рівні:* проектування та реалізація індивідуальної траєкторії професійного розвитку вихователя відповідно Професійного стандарту.

Характеристика основних компонентів Дорожньої карти.

Рівень – державний. Актуальність. Чітке окреслення в Професійному стандарті трудових функцій вихователя ЗДО, визначення комплексу знань, умінь і навичок, передбачає зміни підходів до фахової підготовки спеціалістів дошкільної галузі, підвищення їх кваліфікації, створення умов для професійного розвитку, системи ресурсного забезпечення освітнього процесу, інформування громадськості з даного питання. Такі зміни потребують системної та послідовної законодавчої й інформаційної підтримки з боку держави. Це сприятиме якісному впровадженню Професійного стандарту в освітню практику, створенню умов для його реалізації на всіх локальних рівнях. Забезпечення такої підтримки можливе лише за умови проведення актуальної та послідовної освітньої політики, яка визначається відповідними міністерствами у взаємодії з місцевими громадами, науково-академічними колами та громадянським суспільством, а також за їх активної участі. Зроблені до цього часу зусилля щодо імплементації Професійного стандарту на основі міжсекторальних багатосторонніх підходів продемонстрували свою перспективність, проте вимагають подальшої координації та підтримки.

Заходи: інтеграція змісту Професійного стандарту в національну політику в галузі дошкільної освіти для реалізації його вимог на всіх локальних рівнях, законодавча та інформаційна підтримка його впровадження в освітню практику; розроблення та реалізація змістово-технологічного забезпечення впровадження Професійного стандарту в педагогічну діяльність вихователя ЗДО; апробація та впровадження інноваційних технологій щодо професійного розвитку вихователя ЗДО відповідно до вимог Професійного стандарту; створення професійної спільноти щодо імплементації Професійного стандарту.

Основні суб'єкти: Міністерство освіти і науки України (далі – МОН), Державна установа «Український інститут розвитку освіти» (відділ дошкільної освіти) (далі – УІРО).

Приклади:

– МОН, УІРО здійснюють інформаційну та консультативну підтримку впровадження Професійного стандарту в освітню практику;

– МОН, УІРО розробляють типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо імплементації Професійного стандарту, готують регіональних тренерів для подальшого навчання вихователів на локальних рівнях;

– МОН, УІРО розробляють та сприяють реалізації змістово-технологічного забезпечення впровадження Професійного стандарту в педагогічну діяльність вихователя ЗДО;

– МОН, УІРО проводять апробацію та впровадження інноваційних технологій щодо професійного розвитку вихователя ЗДО відповідно до вимог Професійного стандарту;

– відділ дошкільної освіти УІРО сприяє створенню професійної спільноти щодо імплементації Професійного стандарту.

Очікувані результати: інтеграція змісту Професійного стандарту на державному рівні у галузі дошкільної освіти; законодавча та інформаційна підтримка впровадження Професійного стандарту в освітню практику; розроблення та реалізація змістово-технологічного забезпечення впровадження Професійного стандарту в педагогічну діяльність вихователя ЗДО; апробація та впровадження інноваційних технологій щодо професійного розвитку вихователя ЗДО відповідно до вимог Професійного стандарту; створення професійної спільноти щодо імплементації Професійного стандарту.

Рівень – регіональний. Актуальність. Сучасні вихователі ЗДО мають вплив на освітні зміни у закладі, громаді та регіоні, використовуючи ефективні інструменти освіти та пропонуючи сучасні рішення щодо модернізації у сфері дошкільної освіти. Однак, їм самим необхідно набути певних знань, навичок, сформувати та розвинути професійні компетентності й вміння, визначити ціннісні орієнтири. Для того, щоб якісно виконувати трудові функції, вихователям потрібно постійно оновлювати особистісно-професійний потенціал, прагнути такого оновлення, досягати особистісних змін, запроваджувати більш ефективний технологічний інструментарій, ініціювати зміни. Все це складові професійної мотивації щодо розвитку та освіти протягом життя (Косенчук, 2022: 79).

Імплементація Професійного стандарту на регіональному рівні передбачає інтеграцію його змісту в програми професійної підготовки, навчання, підвищення кваліфікації та неформальної освіти вихователів, передбачає регіональну підтримку їх професійного розвитку. Така інтеграція надає можливість профільним закладам вищої, фахової передвищої й післядипломної освіти, суб'єктам підвищення кваліфікації трансформувати сферу навчання, професійної підготовки та розвитку вихователів у практико-орієнтоване русло, що сприяє набуттю необхідних професійних компетентностей та мотивування до професійного розвитку. Відбувається певне професійне зростання педагогів дошкільної галузі в системі післядипломної освіти, яке полягає в тому, що це – професійна педагогічна взаємодія суб'єктів підвищення кваліфікації, умовами якої є добровільність і партнерство, визначальними ознаками – особистісний і професійний розвиток, а результатом – нова якість професійної діяльності керівників та вихователів ЗДО, яка виявляється у професійній компетентності (Стягунова, 2020:135).

Тобто друга пріоритетна сфера діяльності спрямована на заохочення до впровадження Професійного стандарту у профільних освітніх установах та при підвищенні кваліфікації.

Особлива роль відводиться педагогічним спільнотам (далі – ПС) різного рівня, учасники яких об'єднані спільними інтересами за видом професійної діяльності. Діяльність ПС сприяє розвитку професійних компетентностей педагогів, вони надають допомогу в проектуванні індивідуальної траєкторії професійного розвитку, здійснюють інформаційну та консультативну підтримку з професійних питань, зокрема з підвищення кваліфікації, професійного розвитку. Реалізація змісту Професійного стандарту сприятиме посиленню ефективності діяльності ПС, дозволить учасникам реалізувати потреби у професійному зростанні, визначити слабкі сторони у власній практиці та прогнозувати шляхи їх подолання (Лист МОН від 20.12.2012 № 1/15511-22).

Ще один пріоритетний напрям – врахування вимог Професійного стандарту в роботі атестаційної комісії III рівня. Характеристика та матеріали вихователя, що атестується мають враховувати вимоги Професійного стандарту щодо професійних компетентностей.

Заходи: внесення змін до типових освітньо-професійних програм та підвищення кваліфікації; розробка та впровадження програм підвищення кваліфікації для всіх категорій педагогічних працівників ЗДО з включенням питань щодо ознайомлення зі змістом Професійного стандарту вихователя; організація неформальної освіти вихователів та всіх педагогічних працівників дошкільної ланки з урахуванням змісту Професійного стандарту; врахування вимог Професійного стандарту в роботі атестаційної комісії III рівня.

Основні суб'єкти: заклади вищої освіти (далі – ЗВО), обласні інститути післядипломної педагогічної освіти (далі – ОППО), ПС, інші суб'єкти підвищення кваліфікації, обласні управління/департаменти освіти (далі – УО), обласні науково-методичні центри (далі – НМЦ).

Приклади:

– заклади вищої та профільної передвищої освіти вносять зміни в освітньо-професійні програми за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта», які сприятимуть формуванню у майбутніх вихователів ЗДО загальних та професійних компетентностей, передбачених Професійним стандартом;

– суб'єкти підвищення кваліфікації включають у програми для всіх категорій педагогічних працівників ЗДО питання щодо змісту Професійного стандарту, підходів до формування й розвитку професійних компетентностей вихователя;

– суб'єкти підвищення кваліфікації організують систему неформальної освіти для всіх педагогічних працівників дошкільної ланки з метою формування і розвитку професійних компетентностей, знань, умінь і навичок вихователів для якісного виконання трудових функцій, окреслених у Професійному стандарті;

– ПС організують заходи з урахуванням змісту Професійного стандарту, спрямовують діяльність на формування професійних компетентностей, сприяють підвищенню кваліфікації та проектуванню індивідуальної траєкторії професійного зростання;

– атестаційна комісія III рівня враховує вимоги щодо професійних компетентностей, знань, умінь і навичок вихователів, визначених Стандартом.

Очікувані результати: закріплення вимог Професійного стандарту в освітньо-професійних програмах базової професійної підготовки за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта»; врахування змісту та вимог Професійного стандарту в програмах підвищення кваліфікації; постійний супровід і сприяння розвитку та підвищення фахового потенціалу педагогічних працівників; постійна науково-методична підтримка професійного розвитку педагогів; регіональна інформаційно-методична підтримка імплементації Професійного стандарту; підсилена ефективність діяльності ПС та розширення мережі; атестація вихователів з урахуванням змісту Професійного стандарту.

Рівень – місцевий. Актуальність. Територіальні громади створюють нові можливості для підвищення рівня якості освіти, при яких підтримка професійного розвитку вихователів ЗДО одне із пріоритетних завдань. Професійний стандарт розкриває перед громадами можливість збільшення кадрової ефективності, що є одним з основних важелів забезпечення якості дошкільної освіти. Найоптимальнішими шляхами імплементації Професійного стандарту на місцевому рівні є активізація організаційно-методичного супроводу ЗДО з даного питання, створення територіальних професійних спільнот – методичних об'єднань (далі – МО), налагодження співпраці з різними суб'єктами підвищення кваліфікації, поглиблення змісту й урізноманітнення форм неформальної освіти, врахування вимог у роботі атестаційних комісій II рівня.

Основні суб'єкти: органи місцевого самоврядування, міські/районні/територіальні УО, центри професійного розвитку педагогічних працівників (далі – ЦПРПП), МО.

Заходи: організаційно-методичний супровід, який здійснюють УО та ЦПРПП, передбачена законодавством підтримка підвищення професійного рівня вихователів. Основні напрями – створення та розвиток освітнього кластеру, консалтингова й методична допомога, організація роботи ресурсного центру з постійним оновленням, налагодження партнерської взаємодії з суб'єктами підвищення кваліфікації.

Приклади:

– УО: розширюють передбачену законодавством фінансову підтримку підвищення кваліфікації вихователів, забезпечують умови для виконання ними трудових функцій відповідно Професійного стандарту; налагоджують та розширюють партнерську взаємодію з суб'єктами підвищення кваліфікації для формальної та неформальної освіти вихователів; узагальнюють та поширюють на офіційних сайтах інформацію з питань професійного розвитку вихователів ЗДО;

– ЦПРПП: оновлюють зміст консультативної та психологічної підтримки вихователів у визначенні ними індивідуальної траєкторії професійного розвитку, формування та розвитку професійних компетентностей; формують та оприлюднюють на власному веб-сайті бази програм підвищення кваліфікації, інші джерела інформації (веб-ресурси), необхідні для їх професійного розвитку відповідно вимог Професійного стандарту щодо професійних компетентностей вихователя; надають вихователям необхідну психологічну підтримку та здійснюють психологічну просвіту для поглиблення знань, передбачених Стандартом;

– МО розширюють тематичний спектр зустрічей для формування конкретних компетентностей, знань, умінь відповідно Професійного стандарту;

– Атестаційна комісія II рівня враховує вимоги щодо професійних компетентностей, знань, умінь і навичок вихователів, визначених Стандартом.

Очікувані результати: розширена фінансова підтримка підвищення кваліфікації вихователів та партнерська взаємодія з суб'єктами підвищення кваліфікації; фінансове забезпечення, відповідно до вимог законодавства та Професійного стандарту, умов для виконання вихователями трудових функцій, оснащення їх місця роботи; інформаційна, консультативна, психологічна підтримка вихователів щодо виконання ними трудових функцій, розвитку професійних компетентностей; оновлення діяльності МО через врахування змісту Професійного стандарту та запитів вихователів; підготовка та проведення атестації вихователів комісією II рівня відбувається з урахуванням вимог Професійного стандарту.

Рівень – локальний (ЗДО). Актуальність. Імплементація Професійного стандарту на локальному рівні робить зміст дошкільної освіти комплексним та багатоаспектним, що визначає специфіку змісту діяльності вихователя. Професійний стандарт допоможе керівнику ЗДО правильно спрямувати кадрову політику, вихователю-методисту – забезпечити актуальний методичний супровід, вихователю – відчутти певну автономію при виконанні трудових функцій і потребу в особистісному й професійному розвитку. Імплементація Професійного стандарту є інструментом підвищення якості дошкільної освіти, об'єктивним вимірником кваліфікації вихователя, засобом професійного відбору на ринку праці, виступає основою для формування трудового договору.

Основні суб'єкти: керівники ЗДО, вихователі-методисти ЗДО, вихователі ЗДО, керівники МО, практичні психологи ЗДО.

Заходи: врахування вимог Професійного стандарту при прийнятті управлінських рішень та реалізації кадрової політики; у процесі складання посадових інструкцій вихователів; в ході формування штатного розкладу з розподілом найменувань посад співробітників; у процесі атестації педагогів та в роботі атестаційної комісії I рівня, визначаючи відповідність займаній посаді; для формування вимог до якості та характеру педагогічної діяльності; при стимулюванні вихователів до професійного зростання, самоосвіти, професійної діяльності; для проведення моніторингу й розробки системи оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей та кваліфікації вихователів; для методичного супроводу самоосвітньої діяльності вихователя; для координації роботи команди психолого-педагогічного супроводу; при плануванні діяльності МО; для організації партнерської взаємодії з батьківською спільнотою.

Приклади:

– керівник ЗДО: керується Професійним стандартом при прийнятті особи на роботу та встановленні відповідності вихователя займаній посаді; розробляє та оновлює посадові інструкції вихователя, беручи до уваги весь зміст Професійного стандарту; налагоджує партнерську взаємодію з суб'єктами підвищення кваліфікації, розробляє рекомендації вихователям щодо підвищення кваліфікації та професійного розвитку; організовує робоче місце вихователя з врахуванням вимог Професійного стандарту, устатковує обладнанням, необхідним для виконання всіх трудових функцій;

– вихователь-методист ЗДО: організовує та проводить моніторинг професійних компетентностей, знань умінь і навичок вихователя відповідно Професійного стандарту, враховує результати при плануванні методичних заходів; надає методичну підтримку вихователям та координує роботу із самоосвіти, враховуючи результати моніторингу та вимоги Професійного стандарту; здійснює координацію роботи команди психолого-педагогічного супроводу, враховуючи вимоги Професійного стандарту до професійних компетентностей вихователя щодо забезпечення здобуття дошкільної освіти дітьми з ООП; формує комплекс ресурсного забезпечення для професійного розвитку вихователя відповідно до окресленого в Професійному стандарті переліку професійних компетентностей, знань, умінь і навичок та з врахуванням результатів проведеного моніторингу.

– керівник МО: планує діяльність об'єднання, спираючись на окреслені в Професійному стандарті вимоги до знань, умінь і навичок вихователів для виконання трудових функцій; надає вихователям практичну допомогу та підтримку у професійній діяльності, керуючись окресленими в Професійному стандарті описами знань, умінь і навичок; сприяє узагальненню педагогічного досвіду та ознайомленню вихователів з найкращими практиками імплементації Професійного стандарту;

– практичний психолог ЗДО: здійснює постійну консультативну підтримку вихователів з питань особистісного та професійного розвитку; проводить психологічну діагностику та аналіз динаміки професійного розвитку вихователів; попереджує та здійснює профілактику професійного вигорання вихователів; організовує психологічну просвіту, що сприяє формуванню та розширенню професійних компетентностей вихователів у межах трудової функції «Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу».

– атестація вихователів комісією I рівня іде з опорою на опис професійних компетентностей вихователя відповідно до кваліфікаційних категорій

Очікувані результати: впроваджено зміст й концептуальні підходи Професійного стандарту в процесі планування й прийняття управлінських рішень керівниками ЗДО; оновлено посадові інструкції вихователів; вихователями-методистами розроблено та проведено моніторинг професійних компетентностей, знань умінь і навичок вихователя відповідно Професійного стандарту, результати враховано в плануванні підвищення кваліфікації, методичної підтримки, самоосвітньої діяльності вихователів; узгоджено обов'язки членів команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у відповідності до трудових функцій та професійних компетентностей вихователя; розширено права і можливості вихователів щодо навчання, практичної підтримки, психологічного супроводу та підвищення кваліфікації в межах формальних, неформальних та інформальних механізмів; ознайомлення батьківської спільноти ЗДО з трудовими функціями вихователя; вимоги Професійного стандарту враховано під час атестації вихователя.

Рівень – особистісний. Актуальність. Імплементація Професійного стандарту вихователем на особистісному рівні орієнтує його на самооцінювання рівня сформованості компетентностей, знань, умінь. Це допоможе пізнати свої сильні сторони й визначити ті, що потребують покращення. Підвищення рівня професійних компетентностей, збагачення знань, набуття нових умінь і навичок за індивідуальною траєкторією професійного розвитку сприятиме підвищенню якості дошкільної освіти.

Основні суб'єкти: вихователі-методисти ЗДО, вихователі ЗДО.

Заходи: детальне ознайомлення вихователя зі змістом Професійного стандарту, проведення на цій основі самооцінювання власної професійної діяльності, врахування результатів при плануванні індивідуальної траєкторії професійного розвитку та її реалізація; підвищення кваліфікації й атестація.

Приклади:

– вихователь-методист ЗДО планує та організовує заходи інформальної освіти для ознайомлення вихователя зі змістом Професійного стандарту;

– вихователь ЗДО: проводить самооцінювання власної професійної діяльності відповідно Професійного стандарту; на основі самооцінювання планує та розробляє індивідуальну траєкторію свого професійного

розвитку; планує самоосвітню діяльність відповідно Професійного стандарту; постійно підвищує кваліфікацію, обираючи програми, які враховують вимоги Професійного стандарту та допоможуть набутти необхідних знань, умінь і навичок, сформувати й розвинути професійні компетентності; здійснює підготовку до атестації відповідно опису професійних компетентностей, передбачених Професійним стандартом; здійснює професійну діяльність, виконуючи трудові функції охарактеризовані в Професійному стандарті.

Очікувані результати: в ЗДО організовано систему інформальної освіти в ЗДО для ознайомлення вихователів зі змістом Професійного стандарту; вихователем ЗДО проведено самооцінювання власної професійної діяльності відповідно Професійного стандарту; вихователем ЗДО сплановано індивідуальну траєкторію професійного розвитку, самоосвітню діяльність з урахуванням результатів самооцінювання та вимог Професійного стандарту; вихователем ЗДО здійснюється постійне підвищення кваліфікації за програмами, які враховують вимоги Професійного стандарту та допоможуть вихователю набутти необхідних знань, умінь і навичок, сформувати та розвинути професійні компетентності; підготовка до атестації вихователем ЗДО здійснюється відповідно опису професійних компетентностей, передбачених Професійним стандартом; професійна діяльність вихователя ЗДО здійснюється в межах трудових функцій, передбачених Професійним стандартом.

Висновки. У підсумку можна говорити про те, що імплементація Професійного стандарту в практику забезпечує чітке виконання державної політики у сфері дошкільної освіти, сприяє встановленню єдиних вимог до професійних компетентностей вихователя ЗДО, оновлює зміст фахової підготовки та підвищення кваліфікації, надає допомогу вихователям щодо визначення й об'єктивної оцінки рівня професійних знань, умінь і навичок, слугує мотиватором та маршрутизатором постійного професійного розвитку. Дана проблема потребує подальшого детального вивчення, переосмислення та розробки конкретних механізмів та інструментарія для імплементації Професійного стандарту в практику.

Список використаних джерел:

1. Косенчук О. Г. Актуальні проблеми підготовки майбутніх педагогів до реалізації наступності між дошкільним та початковим рівнями освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Вип. 1 (108). 105-121 с. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/258713/255482>
2. Косенчук О. Г. Дошкільна освіта в Україні: нові реалії та перспективи / *Педагогічні науки* : збірник наукових праць. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Вип. 79. Полтава, 2022. С. 79–84. URL: <http://pednauki.pnpu.edu.ua/article/download/264675/261005/610574>
3. Лист Міністерства освіти і науки від 20.12.2012 № 1/15511-22 «Про методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/63a1c2b78/63a1c2b78c6a9926517861.pdf>
4. Наказ Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
5. Стягунова О. Науково-методичний супровід професійного зростання педагога дошкільної галузі в системі післядипломної освіти. *Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя»* : збірник тез доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Краматорськ, 10 грудня 2020 р./ відп. ред. Д. В. Малєєв. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2020. С. 133–138. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/article/view/7499>

References:

1. Kosenchuk O. H. Aktualni problemy pidhotovky maibutnix pedahohiv do realizatsii nastupnosti mizh doshkilnym ta pochatkovym rivniamy osvity (Actual problems of training future teachers to implement the continuity between preschool and primary levels of education). *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky*. Vyp. 1 (108). 105-121 s. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/258713/255482>
2. Kosenchuk O. H. Doshkilna osvita v Ukraini: novi realii ta perspektyvy (Preschool education in Ukraine: new realities and prospects). *Pedahohichni nauky* : Zbirnyk naukovykh prats / Poltavskiy natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni V. H. Korolenka. Vyp. 79. Poltava, 2022. S. 7–84. URL: <http://pednauki.pnpu.edu.ua/article/download/264675/261005/610574>
3. Lyst Ministerstva osvity i nauky vid 20.12.2012 № 1/15511-22 «Pro metodychni rekomendatsiyi shchodo vprovadzhenya profesijnogo standartu «Vykhovatel' zakladu doshkil'noyi osvity» («On methodical recommendations regarding the implementation of the professional standard «Educator of a preschool education institution»). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/63a1c2b78/63a1c2b78c6a9926517861.pdf>
4. Nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 19.10.2021 № 755-21 «Pro zatverdzhennya profesijnogo standartu «Vykhovatel' zakladu doshkil'noyi osvity» («About the approval of the professional standard «Preschool teacher»). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
5. Styahunova O. Naukovo-metodychnyy suprovid profesijnogo zrostannya pedahoha doshkil'noyi haluzi v systemi pislyadyplomnoyi osvity (Scientific and methodical support of the professional growth of a preschool teacher in the post-graduate education system). *Proyektuvannya indivyidual'noyi trayektoriyi profesijnogo rozvytku pedahoha v konteksti Kontseptsiyi «Osvita vprodovzh zhyttya»* : zbirnyk tez dopovidey naukovo-praktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu, m. Kramators'k, 10 hrudnya 2020 r./ vidp. red. D. V. Mal'yeyev. Vinnytsya: Yevropeys'ka naukova platforma, 2020. S. 133-138. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/article/view/7499>